

Ilmanpielijä repivä, huumaava jyrähdys seurasi toinen toistaan. Oli aivan kuin koston jumala, leskien ja orpojen suojeleja, olisi tahtonut jotakin sanoa....

Muutaman päivän kuluttua luettiin sanomalehdistä lyhyt uutinen, jossa mainittiin erään — lesken hukuttautu-

neen kahden lapsensa kanssa asuntonsa läheisyydessä olevaan lampeen.

Ja uutisen lopussa oli tuo tavallinen fraasi:

“Syytä tuohon kaameaan tekoon e. tunneta, vaan luullaan sen tapahtuneen äkillisessä mielenhäiriössä.” —

KIRJALLISUUTTA

PARISIN KOMMUNI

Karl Marxin kirja “Ranskan kansalais-sota.”

Pere Lachaisin kirkkopihalla, jossa pyöveli Gallifet teurastutti viimeiset hänen käsilinsä joutuneet Parisin kommunistit, lausui eräs kommunisti, jonka Gallifetin eräs pyövelinrenki oli rinnuksista vetänyt kiväärinpiippujen eeteen, seuraavat sanat, joilla on kaikua tänäänkin ja ehkä juuri tänään:

— Tulee aika, jolloin rukoilette armoa koko maailman kommunita.

Se aika on tosiaankin tullut, jos nimittäin jaksaa katsoa läpi sen lakeijanaamapaljouden, joka tänään edustaa kapitalistista maailmanvaltaa tai sen romahtamaan tuomittua jälkijoukkoa. Ja vaikkei julkisuudessa, niin hanakammin salaisuudessa lähtee pääomavallan puolelta kuumia rukouksia kohti taivaita, jotta tämä säästäisi heitä julkisuudessakin pyytämästä armoa suurelta kommunita, jonka historiallinen edeltäjä Parisin kommuni oli.

Nyt, lähes neljäkymmentä vuotta Parisin kommunin jälkeen, kun joku sen senakuinen vielä tuntee syvää liikutusta kommunitapausten uusiutuessa Venäjällä, maailmantapaukset viittaavat joka päivä siihen, että ihmiskunta on kypsynyt luomaan uusia omistumuotoja ja tuottamismenetelmiä hävitettäväksi tuomitun tilalle.

Ja samoin kuin Parisin kommunin lyhyenä elinkautena ja sen jälkeen, vielä nytkin maailmanlehdistö miljoona-

painoksissaan muistaa parjata kommunin kukistamisessa murhattuja työläisiä ja heidän kunniakkaille kummulleen yritetään heittää, vaikka onnistumatta, rikollisuuden varjo.

Siksipä ei ole liian aikuista, että Parisin kommunia ja koko sitä aikakautta tyhjennettävästi kuvaava Marxin teos “Ranskan kansalaissota” on suomennettu.

Ei tarvitse mainittua teosta montakaan sivua selailta, kun huomaa, mikä henkinen ja aatteellinen yhteys oli Parisin kommunita ja Venäjän nykyisellä järjestelmällä, joka on saanut parjauksen jättiänsyöpyn vastaansa, mutta joka tänään seisoo voimakkaampana kuin koskaan tähän mennessä ja jonka armeija on löyönt joukon kansainvälisten seikkalijain armeijojita.

Thiersin nimi, joka oli kommunin kukistamisen aikana ja jälkeen porvariston valittolliisessa aapisessa jonkinlaisena suojelusenkelinä, on nyt melkein kokonaan häipynyt historiasta; hänet muistetaan vain rikoksistaan. Mutta sen sijaan on jälkimaailmalle säilynyt moni tavallinen rintamasotilas, jonka veriaton uljuus, uhratuvaisuus tai jalous on liittynyt vallankumousten historiaan lähtemättömästi. Ja Thier edusti sitä mitä tänäänkin hänen luokansa edustajat ovat. Mieskohtaisesti hän mahdollisesti vie voiton vlekkaudessa, raukkamaisuudessa, konnuudessa ja julmuudessa. Mieskohtaisesti hän

on raukka ja lurjus; hän myi pariisilaiset työläiset Bismarckin kenraaleille ja eikä hävennyt lyödä kultaa siinä missä nykyaikainenkin sotakeinottelija. Hän edusti jonkinlaista Koltshak-Denikinin osaa kommunia vastaan, mutta pystyi esittämään vaihtelevaa Kerenskin ja tusinapyöveiden osaa.

Mikä se Parisin kommuni sitten oli ja mihin sen toimenpiteet tähtäsivät.

Kommuni valittiin maaliskuun 26 päivänä ja julistettiin kaksi päivää myöhemmin, eli maaliskuun 28 päivänä. Se otti täyden vallan heti. Se oli työväen diktatuuria työväenluokan hyväksi.

Teoistaan se tunnetaan.

Ensinnäkin työökseen se lakkautti Parisin kuuluisan "siveyspoliisin". Pari päivää valtaannousunsa jälkeen se lopetti sotaväenoton ja aseisti kansan, s. t. s. jokaisen asenkuntoisen miehen tuli puolustaa kommunia. Se antoi anteeksi kaikki asuntovuokrat vuoden 1870 lokakuusta huhtikuuhun saakka. Panttien myyminen Parisissa kiellettiin — panttilainausliike, köyhälistön viimeisten varojen ryövääminen siis ehkäistiin. Kommunin viroissa oli myöskin ulkomaalaisia, sillä kommuni julisti itsensä kansainväliseksi, "Kommunin lippu on maailmantasavallan lippu", lausuttiin sen julistuksissa. Kommunin palveluksessa olevat henkilöt eivät saaneet palkkaa enempää kuutta tuhatta frangia; sitä yleemmäksi se ei saanut nousta. Kirkko erotettiin valtiosta ja valtiolle palautettiin kirkon ryöstämät kansallisrikkaudet. Kouluista ja kirkoista poistettiin kaikki taikauskoiset vertauskuvat, jotka siihen saakka olivat olleet julkipaikoilla porvarillisen valtiovallan agitatsionivälineinä. Riemusaatossa tuotiin Vendome-torille mestauskone, guillotini, joka poltettiin kansan äänekkäästi osottaessa suosiotaan. Samalla torilla oleva patsas, joka oli valettu sotasaaliina saaduista kanuunoista, kaadettiin maahan kansallisyhteyttä kiihottavana ja kansoja toisiaan vastaan hännäävänä laitoksena. Oletettiin tilastollinen selonteko tehtailijain seisauttamista tehtaista ja pantiin, sikäli kuin tilanne salli, käymään työläisten itsensä johdolla. Leipuriin työtyö

poistettiin. Poliisin nimittämät työnvälisyytoimistot lakkautettiin ja tilalle asetettiin kunnallinen työnvälitys, joka oli kiinteästi yhteydessä kommunistihallituksen kanssa ja oli vastuunalainen kommunille.

Pääoman, esiintyivät se kiskurina tai teollisuudessa, valta kokonaan lopetettiin. Ennen vallankumousta oli Ranska poliisivaltio sanan kaameimmassa merkityksessä. Poliisilta riistettiin nyt sen merkitys kapitalistivaltion kurinpitovälineenä ja se tehtiin vain järjestyttä ylläpitäväksi laitokseksi, joka kaikista teoistaan oli vastuunalainen kommunille. Antaakseen kaikkien maiden työläisille oikean kuvan kommunin kansainvälisyydestä kommuni otti tärkeisiin luottotoimiin ulkomaalaisia; niinpä m. m. Parisin puolustus ja sen ylläjohto oli annettu eräälle puolalaiselle. Vaikka Parisin porttien toisella puolella olivat preussilaiset joukot yhdessä ranskalaisten petturien kanssa, kommuni tulisi, kuumeentapaisella kiiroella lakaisi kaikkia vanhan yhteiskunnan jätteitä muinaismuistojen joukkoon, samalla kehittäen Parisin työläisistä, miehistä, naisista ja lapsista, sellaisen puolustusvoiman, että maailman yhdistyneitten kapitalistien avulla sitä ei saatu heti kukistetuksi.

Thiers, tämä surkuteltava konna ja hunsuvotti, likainen politikoitsija, valtiovarojen varas, keinottelija ja — parlamentaarinen ilveilijä oli liittossa — Bismarckin kanssa. Bismarck pelasi toisella puolella, Parisin työläiset toisella puolella.

Oli selvää, etteivät Parisin ulkopuolella olevat, kommunia vastaan taistelevat joukot olisi koskaan pystyneet valtaamaan asevoimin Parisia itselleen. Petos se avasi Parisin portit, ei voima. Bismarck päästi bonapartelaiset sotavangit Saksasta Thiersin komentamiin joukkoihin — vasten omaa tekemäänsä sopimusta, mutta olihin ystävä vaarassa! Santarmeita lähetettiin maaseudulle ja ne kokosivat kaikenlaisia yhteiskunnan hyökijöitä, samallaisia kuin saapui laivalasti Ruotsista Suomeen kaksi vuotta sitten murhaamaan Suomen työläisiä. — kaikenlaisia pettureita, varkaita, värentäjiä, kupansyömiä herrasroikaleita

ja retkaleita yhteiskunnan yli- ja alikeroksista, joille annettiin ase kouraan ja käskettiin hyökätä "kourallista rikoksellisia" vastaan — Pariisi oli Thiersin mielestä kourallinen rikoksellisia. Kaikkien kansainvälisten pyöveleiden silmät tähtystivät Ranskaan. Oli se vävä, että jos kommuni saisi rauhassa jatkaa ja voimistua, se tulisi leviämään koko Ranskaan; sitä oli jo todistuksia. Kun Thiers piirityksen aikana toimitutti kunnallisvaalit oman sanelemansa kunnallislain mukaan, odotettiin, että hän saisi tukea Ranskan siten muodostuneilta, uusilta virkakunnilta; puolesta miljoonasta kunnallisvirkaileijasta ainoastaan kahdeksan tuhatta oli Thiersin aikelle suosiloinen: "Meidän voittomme on teidän pelastuksenne", kirjoitti kommunin pääneuvosto Ranskan talonpojille ja nyljetyt talonpojat tunsivat siinä tutun äänen, samantapaisen, joka vuonna 1848 kuohutti heitä liikkeelle. Samaan aikaan Ranskan maanomistajat saapuivat Thiersin "hallituksen" lähetyksille ja karjuivat: kommunia vastaan. (Tässä yhteydessä taas tulee mieleen Venäjän olo. Heti keisarivallankumouksen aikana kerääntyivät Venäjän maakorpi Pietariin. He käsittivät, että Venäjän vallankumous ei tyydy pelkkään laihan hallinnolliseen keikaukseen. He tiesivät, että maa on jaettava maatyöläisille ja siksi he olivat sakamassa korttejaan Pietarissa ja tekemässä "myönnötyksiä", joiden yhteisenä pohjavirtenä oli maanomistuksen järkkäätämätön säilyttäminen ja maatyöläisistä jonkinlaisen hypoteekklorjien tekeminen. Onneksi lakaisi vallankumous herrat ensi esiintymisen jälkeen pois; Venäjän maakysymys ehdittiin järjestää ennenkuin hyökkäilevät rosvoujoukot ehtivät päästä Venäjän työläisten kurkkuun; nyt on talonpoikaisjoukko Venäjän kommunin takana). Thiersin maakarjut vahtivat ylimmillä valteilla yhdessä pariisilaiskeikareiden kanssa Työläis-Pariisia ja kirkuivat: eläköön kuningaskunta; näytelmä oli tosiaankin suuremmoinen. Kaikki entisen Herras-Pariisin yölinnut, katunaiset, heraskurtisaanit, tautien kouristamat keikarit, lakeijat, ministerit, koko porvarillinen maailman saasta ja ryönä oli Ver

säilesissä kiikaroimassa, koska olisi päästy Pariisiin, työläisten maailmaan, mellastamaan, hävittämään ja turmelemaan, murhaamaan ja raiskaamaan — samoin kuin noiden samojen susien jälkeläiset tänään vahtivat veristävin silmin Venäjää, joka kehittää sitä samaa ajatusta, joka vallitsi Pariisin kommunissa — Pariisin kommunin kokemuksia rikkaampana ja nykyisen nopeammin monistavan tuotantotavan tukemana.

Ja kun Pariisi kukistui, kun tuo ryönä väli kaupunkiin, aikoi veri virrata; samaan aikaan kun kahviloissa ja ravintoloissa tarjottiin samppanjaa ja absinttia, kun juopuneet huorat kaulasivat herrasrenttuja, samaan aikaan kun Thiers bykersi verisiä kämmeniään yhteen ja sanoi tullessaan Pariisiin "laki kainalossa", samaan aikaan kommunin parhaita päitä pudotteli piilu ja joukkomurhia suoritti santarmihauma, ympäri maailmaa hommatut konnat, joka olivat saaneet käskyn murhata kenen halusivat. Kuularuiskut lakaisivat katuja kuten kaksi vuotta sitten Helsingissä, ihmisliä sidottiin ryhmiin, kuten kaksi vuotta sitten Tampereella, naisia ja lapsia telotettiin tukuttain ja yksittäin ja viimeiset kommunistit murhattiin Pere Lahaisin kirkkomaalla — ei viimeiset, vaan viimeiset käsiinsaadut. Ja että historia tässä tapauksessa uusisi itsensä, Thiers ulotti kostonsa niihinkin, jotka pääsivät pujahtamaan Ranskan rajojen tuolle puolelle (kuten Suomenkin porvarit tekivät); onneksi ei näissä kummassakaan historiallisessa tapauksessa toimenpide onnistunut ja vielä tänäänkin elää niitä, jotka puolustivat Pariisin vallea kansainvälisen kapitalismin retkuarmeijoita vastaan.

"Kommuni haudattiin sellaisella ryскеellä, että Europa tuntee sen vielä sata vuotta jälkeenkään," selitti paikalla ollut porvarillinen sanomalehtimies, lisäten: "Ei mikään eläin ole niin julma kuin jokainen Thiersin armeijan sotilas."

Niin, ikäänkuin enteellisenä tapauksena pariisilais herrat eräänä aamuna näkivät huonosti haudatun kommunistin nyrkin kohoavan katupinnasta: elävänä haudattu siellä vielä viimeisen keran pudisti nyrkkiä konnille.

Se, joka kertaalleen on lukenut Marxin silloisen internationalen pääneuvoston nimessä julkaisevan kirjan "Ranskan kansallissota," lukee toiseenkin kertaan, joka kerran tuntien näkemyksensä ja elämyksensä suurentuneen. Minä en ole minkään kirjan ääressä tuntenut sellaista nautintoa, sellaista juhlahetkeä, kuin tämän. Marxin loistava tyylikkö, tapauksen suuremmin vaikutus vaiko tämän hetken vakavat historialliset tapaukset tenhoavat vai kaikkiko ne yhteensä, se on eri asia. Joka tapauksessa ei koskaan ole ne-

rokkaampi mies kirjottanut suuremmasta asiasta, ei koskaan ole kirjallinen tyyli palvellut ihanampaa asiaa. Elää noiden tapausten mukana on samaa kuin rikastuttaa sieluaan, tuntee noiden nimettömien sankareiden kärsimykset, heidän uhrautumisensa, on samaa kuin kirkastaa näkemyksiään; se on kuva tapauksesta nelisenkymmentä vuotta sitten, mutta se kuvaus sopii mihin maahan tahansa, jossa työläiset pyrkivät muuttamaan tuotantojärjestelmää.

K. R.

URHEILU

IDÄN S. S. O. V.- JA U-LITON

Massan alueen ennätykset rata ja kenttärheilussa, saavutettu vuonna 1919.

Naisten 100 m. juoksu: B. Ruusunen "Suomi" 14,5 sek., Worcesterissa 4/7.

Pituushyppy: H. Mäki "Suomi" 3,64 cm., Worcesterissa 4/7.

Miesten 100 m. juoksu: A. Nurmi "Reipas" 12 sek., Gardnerissa 14/6; 110 m. aitajuoksu: E. Mäki "Reipas" 18,9 sek., Gardnerissa 14/6; 400 m. juoksu: A. Nurmi "Reipas" 54,7 sek., Worcesterissa 4/7; 3 km. juoksu: K. Nuppula "Reipas" 9 min. 31,10 sek., Worcesterissa 4/7.

Korkeushyppy: vasen, K. Aromaa "Tarmo" 165 cm., Maynardissa 17/8; oikea, A. Härtilä ja E. Mäki "Reippaas-ta" 158 cm., Gardnerissa 14/6; yhteistulos, A. Härtilä ja E. Mäki "Reippaas-ta" 316 cm., Gardnerissa 14/6.

Seiväshyppy: J. Westerbacka "Reipas" 2,80 cm., Maynardissa 17/8.

Kolmiloikka: A. Nurmi "Reipas" 13,17 cm., Maynardissa 16/8.

Pituushyppy: vasen M. Syrjälä "Karhu" 5,87 cm., Worcesterissa 4/7; oikea E. Alatalo "Tarmo" 6,13 cm., Maynardissa 16/8; yhteistulos A. Nurmi "Reipas" 11,81 cm., Maynardissa 16/8.

Kiekonheitto: vasen, A. Härtilä "Reipas" 30,30 cm., Gardnerissa 14/6; oikea, A. Härtilä "Reipas" 33,55 cm., Gardnerissa 14/6; yhteistulos, A. Härtilä "Reipas" 63,85 cm., Gardnerissa 14/6.

Keihäänheitto: vasen, E. Mäki "Reipas" 35,55 cm., Maynardissa 17/8; oikea, W. Mäki "Tarmo" 49,25 cm., Maynardissa 17/8; yhteistulos, W. Mäki "Tarmo" 81,42 cm., Maynardissa 17/8.

Kuulantyöntö: vasen, A. Sipola "Reipas" 9,48 cm., Maynardissa 17/8; oikea, A. Sipola "Reipas" 12,02 cm., Maynardissa 17/8; yhteistulos A. Sipola "Reipas" 21,86 cm., Maynardissa 17/8.

Massan S. S. O. V.- ja U-litton puolesta

Väinö Tirri.

MOSKOVAN KUVERNEMENTIN MESTARUUSKILPAILUT.

Viime vuoden syyskuun 7, 8, ja 9 p. toimeenpantiin Orehovo-Sueve'ssa Moskovan kuvernementin Ytelsen sotilasopetusviraston järjestämät Moskovan kuvernementtia käsittävät etevämyysurheilukilpailut.

Aamusta alkaen kiehui elämä Sotilas-